

ks. dr hab. Piotr Górecki, prof. UO
Instytut Nauk Teologicznych
Wydział Teologiczny
Uniwersytet Opolski

**OCENA DOROBKU NAUKOWEGO
I ROZPRAWY HABILITACYJNEJ**

**KS. DR. SŁAWOMIRA KĘSZKI, ZATYTUŁOWANEJ
DIECEZJA KALISKA W LATACH 1992–2017. ZARYS DZIEJÓW,
PELPLIN: WYDAWNICTWO „BERNARDINUM” 2024, ss. 352,
ISBN 978-83-8333-212-3**

Zgodnie z przekazaniem mojej osobie przez Radę Doskonałości Naukowej zobowiązaniem (nr DRKN.Z7.400.5.2024), mającym na celu weryfikację i ocenę dorobku naukowego w postępowaniu habilitacyjnym ks. dr. Sławomira Kęszki, odpowiadającego wymaganiom określonym w ustawie z 20 lipca 2018 r. *Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce*, postaram się wykazać, że zaproponowana przez habilitanta rozprawa oraz zebrany pozostały dorobek naukowy spełniają wymogi wskazane przez ustawodawcę. Przekonanie to żywię nie tylko odnośnie przedstawionej do oceny monografii habilitacyjnej (moim zdaniem dobrej, chociaż nie idealnej), ale przede wszystkim odnośnie okazałego pozostałego dorobku naukowego, a także podejmowanych zadań naukowych na płaszczyźnie praktycznej, bowiem osoba habilitanta od lat kojarzona jest z inicjatywą upamiętnienia martyrologium duchowieństwa polskiego w czasie II wojny światowej oraz obchodów rocznicy wyzwolenia polskich kapłanów z KL Dachau (jaka miała miejsce 29 kwietnia 1945 r.), która każdego roku ma miejsce w sanktuarium św. Józefa Kaliskiego.

1. Osoba habilitanta i jego droga naukowa

Ks. dr Sławomir Kęszka jest kapłanem diecezji kaliskiej. Przed teologią studiował historię na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie w 1998 r. uzyskał magisterium. W tej samej uczelni na Wydziale Teologicznym w 2005 r. uzyskał magisterium z teologii, przyjmując w tym samym roku święcenia kapłańskie. W międzyczasie podjął studia doktoranckie z historii, przedkładając 5 marca 2007 r. rozprawę doktorską: *Życie i dzieło ks. pralata Wacława Blizińskiego (1870–1944)* i uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. W 2017 r. ukończył studia podyplomowe w zakresie teologii, uzyskując stopień licencjata teologii na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Swoje doświadczenie zawodowe i naukowe zdobywał stopniowo, pracując jako katecheta i nauczyciel WOSU w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kaliszu (1998–1999) oraz jako wykładowca historii, w tym historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Kaliskiej w Kaliszu (2012–2017) i w Instytucie Teologicznym Diecezji Kaliskiej w Kaliszu (2014–2017). Od 2023 r. piastuje stanowisko adiunkta badawczego w Instytucie Badań Interdyscyplinarnych Historii na Uniwersytecie im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu.

Ks. Kęszka jest przede wszystkim dobrym praktykiem. Nie obce jest mu propagowanie wiedzy poprzez udział w wielu inicjatywach dotyczących historii. Przez wiele lat pracował jako archiwista w Kurii Diecezji Kaliskiej w Kaliszu (2007–2020), a od 2013 r. współorganizuje Uroczystości Dnia Męczeństwa Duchowieństwa Polskiego przy Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu. Od 2017 r. jest delegatem biskupa kaliskiego ds. podtrzymywania pamięci o męczeństwie duchowieństwa polskiego. Jako autor licznych prelekcji i uczestnik konferencji poświęconych głównie męczennikom z Dachau, jest pomysłodawcą audycji radiowych z serii *Ekspres historyczny*, emitowanych przez Radio Rodzina Diecezji Kaliskiej. W jego dorobku popularyzującym wiedzę historyczną są liczne konkursy i wystawy dla dzieci i młodzieży, m.in. *Poznaj przeszłość diecezji kaliskiej*, a także teksty popularno-naukowe publikowane w „Roczniku Kaliskim”, „Oknie Wiary” i „Opiekunie”.

Jako duszpasterz od 2017 r. pełni obowiązki proboszcza parafii Zwiastowania NMP w Dębem, będąc od 2019 r. kustoszem znajdującego się tam diecezjalnego sanktuarium Matki Bo-

żej Dębskiej – Wychowawczyni i Opiekunki. Ponadto pełni obowiązki asystenta kościelnego Akcji Katolickiej Diecezji Kaliskiej.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe w przewodzie habilitacyjnym ks. dr Sławomir Kęszka zgłosił monografię poświęconą krótkim dziejom wciąż młodej diecezji kaliskiej: *Diecezja kaliska w latach 1992–2017. Zarys dziejów* (Pelplin 2024, ss. 352). Wydawnictwo „Bernardinum” znajduje w wykazie instytucji posiadających walor poligrafii uznawanych jako naukowe (zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. A). Na wstępie autor pisze o celu, jaki przyświecał mu w monografii:

Próba ukazania panoramy wydarzeń z pierwszych 25 lat istnienia diecezji kaliskiej, utwo'zonej 25 marca 1992 r. na mocy bulli Jana Pawła II *Totus Tuus Poloniae Populus*. [Ma ona być] próbą przedstawienia w miarę pełnego, ale rzecz zrozumiała, subiektywnego obrazu minionego czasu; czasu charakteryzującego się rozmachem podejmowanych działań (s. 11).

Jak sam autor pisze w *Autoreferacie*, cel poddanego ocenie badania naukowego „stanowi próbę ukazania dziejów Kościoła Kaliskiego z trojkiej perspektywy: historycznej, socjologicznej, pastoralnej”. Wtrącenie autora, że publikacja może mieć zabarwienie „subiektywne”, jest – na szczęście – tylko grzecznościowym zabiegiem. Uważam, że pozycja ma walor wysoce obiektywny, bo tylko jako taka może być oceniana pod względem swojej naukowości. Poza tym, jeśli przyjrzeć się dotychczasowemu dorobkowi naukowemu ks. Kęszki, łatwo wysunąć wniosek, że to właśnie jemu przysługiwało prawo do napisania pierwszej syntezy, może i jeszcze krótkich, niemniej konkretnych dziejów diecezji, o określonej strukturze terytorialnej, posiadającej swoje instytucje itd. To właśnie diecezji kaliskiej autor poświęcił wiele wysiłku, pisząc liczne artykuły, rozdziały w książkach, a i publikując niejedną książkę poświęconą temu zagadnieniu. Atut „swojego terenu” i bardzo dobrego znawstwa źródeł zgromadzonych w archiwum (przecież sam autor je porządkował, tworząc i wydając do zgromadzonych tam akt katalog), to mocna strona autora, który chciał napisać syntezę dziejów za okres pierwszych 25 lat istnienia diecezji. Analizie poświęcił zresztą wiele innych dzieł, niemniej i tutaj stosuje tę metodę. Dopisek do tematu: *Zarys dziejów*, wydaje się być jak najbardziej na miejscu. Szkoda, że zabrakło jeszcze metody statystycznej w postaci wykazów i tabel, zastosowania metod porównawczych, ukazujących przemiany w dziejach diecezji (sieć deka-

nalna, parafie itd.) oraz innych metod wypracowanych przez nauki pomocnicze historii, bowiem lektura o tak wielu faktach i wydarzeniach okazałaby się dla czytelnika bardziej strawną i owocną. Ks. Kęszka z takich metod korzystał w swoich pozycjach, które powinny stanowić załącznik do recenzowanej monografii (również podlegający ocenie), o czym jeszcze niejednemu raz wspomnę (poniekąd sugestia ta wybrzmiewa w *Autoreferacie* habilitanta, s. 9). O innych metodach: indukcyjnej, analizy źródeł, klasyfikacyjnej itp. autor pisze również w swoim *Autoreferacie* (s. 3).

Pozycja książkowa składa się z 8 rozdziałów, w których przedstawiono kluczowe zagadnienia dla diecezji kaliskiej i jej dziejów. Rozdziały 1–3 mają charakter wprowadzający. Przybliżają one powstanie diecezji kaliskiej, ukazują zarząd diecezji i jej instytucje centralne, a także strukturę dekanalną i parafialną, ze szczególną charakterystyką sanktuariów diecezjalnych i lokalnych – głównie miejsc kultu maryjnego. Rozdziały 4–8 przedstawiają „główne kierunki tworzenia i kształtowania się Kościoła kaliskiego, jako ludu Bożego – młodej diecezji ze wskazaniem na szczególny patronat świętego Józefa” (s. 12). W tym względzie autor poddał charakterystyce duchowieństwo i wiernych diecezji, opisał główne aspekty posługi duszpasterskiej i aktywności religijno-społecznej, wreszcie – co wydaje się zabiegiem wręcz koniecznym, skoro diecezja ta jest wciąż młoda – już nie w kalendarzowym wydaniu (a również i taki tekst wyszedł kilka lat wcześniej spod jego ręki) opisał główne wydarzenia, jakie były udziałem pasterzy diecezji i ich wiernych, szczególnie zaś pielgrzymki Jana Pawła II do Kalisza 4 czerwca 1997 r. Całość pracy wieńczy moim zdaniem zbyt krótki wstęp, zakończenie, wykaz „ważniejszych” skrótów i „najważniejszej” bibliografii, co moim zdaniem jest dla takich prac niezręcznym zabiegiem. Być może wygrały w tym względzie aspekty ekonomiczne, co można wnioskować również po braku tabel, map i ilustracji. Te ostatnie nie podlegają naukowej ocenie, niemniej ułatwiają lekturę, a we wcześniejszych pracach to właśnie szata ilustracyjna i sposób wydania książek pod względem ich jakości był zawsze mocną stroną autora lub ich redaktora.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym: *Powstanie diecezji kaliskiej* (s. 15–24), autor w sposób skrótowy przybliżył dziedzictwo kościelnej przeszłości, jaka cechuje dzisiejszą diecezję. To najslabsza część pracy i moim zdaniem jakby wręcz wymuszona, by później móc już w sposób swobodny prowadzić naukowy dyskurs. Nie znajdziemy tutaj informacji, że oprócz dziedzictwa dawnej archidiecezji gnieźnieńskiej, a od 1818 r., kiedy to tereny te zostały w dużej swej części oderwane od metropolii (złączonej personalnie z Poznaniem w strukturach zaboru pruskiego), stając się częścią zależnego od Rosji Królestwa Polskiego, weszły w skład zreorganizowanej diecezji wrocławsko-kaliskiej (zwanej również diecezją

kujawską) ze stolicą we Włocławku. Przecież pozostałe ziemie dzisiejszej diecezji miały też inną historię. To prawda, że na mocy bulli papieża Piusa VII *Ex imposita Nobis* diecezja posiadała tytuł „*Vladislaviensis seu Calisiensis*”. Ale kiedy w 1992 r. ustanowiona została diecezja kaliska (ponownie posiadająca taką nazwę), składała się ona z aż 6 części dawnych diecezji: poznańskiej, gnieźnieńskiej, wrocławskiej i wyodrębnionej z niej diecezji opolskiej, i oczywiście wrocławskiej oraz wyodrębnionej z niej diecezji częstochowskiej (tak autor nawet pisze w monografii na s. 131). Trochę szkoda, bo autor uczestniczył w napisaniu wielu tekstów, które zresztą sam redagował: *Przynależność diecezjalna Ziemi Kaliskiej* (Kalisz 2009, ss. 107); *Diecezja Kaliska. Parafie – kościoły – kaplice. Przeszłość i teraźniejszość* (Kalisz 2016, ss. 913). W tej ostatniej książce szczególnie rozdział jego autorstwa: *Z historii Kościoła na Ziemi Kaliskiej* (s. 5–43) poświęcony jest zarysowi dziejów terenów tworzących dzisiejszą diecezję. Omawia to, czego tak brakuje w pierwszym rozdziale monografii, a także prezentuje liczne mapy i tabele, które pozwalają z kolei zobrazować sieć dekanalną i parafialną diecezji (o czym autor pisze z kolei w rozdziale trzecim). Myślę, że właśnie to dzieło jest uzupełnieniem tego, czego brakuje w rozdziale wprowadzającym, będącym – bądź, co bądź – częścią całościowego zarysu dziejów. Odnośnie udziału bpa Zdzitowieckiego w nowej cyrkumsprycji Kościoła w Polsce po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. polecam lekturę artykułu ks. dra Michała Widery *Udział bpa Stanisława Zdzitowieckiego w powstaniu diecezji częstochowskiej* („*Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego*” 44 (2024), nr 2, s. 197–218). Uwzględnienie w tym względzie licznych prac ks. Witolda Kujawskiego i ks. Józefa Dębińskiego z Włocławka (tylko jeden artykuł został ujęty w bibliografii autora), a także cytowanej często przez nas historyków pozycji ks. Bolesława Kumora: *Granice metropolii i diecezji polskich 968–1939* (drukowanej w kilku częściach w periodyku „*Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*”), nadałoby pracy jeszcze lepszy obraz. Wyciągnięte wnioski pomogłyby lepiej wprowadzić czytelnika w pamiętny rok 1992, od którego autor „rozpoczyna swoją monografię”. Uważam, że naukowy genetyzm to płaszczyzna konieczna, będąca dobrym wprowadzeniem do właściwej części monografii.

W rozdziale drugim noszącym tytuł: *Zarząd diecezji i instytucje centralne* (s. 25–68), autor scharakteryzował diecezję pod kątem jej urzędów i instytucji kurialnych. W tym względzie przybliżyła najpierw postacie pasterzy: biskupów diecezjalnych oraz ich pomocników. Dla bpa Stanisława Napierały mamy podrozdział: *Biskupi diecezjalni*, dla jego następcy: *Bp Edward Janiak*, stąd układ podrozdziałów jest nielogiczny. Poza tym autor w przypadku biskupów kończy swój dyskurs na ingresie konkretnego pasterza do katedry lub konkatedry. Można było w sposób skrótowy podać jeszcze czas posługi na urzędzie biskupim, przeżywane jubile-

usze, czas przejścia na emeryturę, śmierci i pogrzebu bpa Janiaka itp. W dalszej części monografii trudno pisać o takich kwestiach. Kolejno ks. Kęszka pisze o urzędach kurii diecezjalnej, jej wydziałach i referatach (to najbardziej obszerna część rozdziału, a może i samej książki, s. 35–54), a dalej o sądzie biskupim, kapitułach, domach formacyjno-rekolekcyjnych, radzie duszpastersko-synodalnej. W przypadku kaliskiej kapituły kolegiackiej zabrakło mi odniesienia się do konkretnych osób, jak ma to miejsce w przypadku dwóch pozostałych kapituł (których personalia autor wymienił).

Kolejny z rozdziałów poświęcony został „parafiom, dekanatom i sanktuariom”, jak ujął to autor w tytule (s. 69–114). Rozdział kończy się „zbyt szybko” na kilku, swoją drogą dobrych spostrzeżeniach i zestawieniach odnośnie dekanatów i parafii, których nie znajdziemy w jakiejś tabeli czy schemacie. Swoją drogą autor miał w tym aspekcie jakiś cel, jeśli w przypisie 13 na s. 73 napisał:

Pełny wykaz księży pełniących naczelne funkcje w poszczególnych dekanatach zawarty jest w aneksie zamieszczonym na końcu niniejszej pracy.

Takiego aneksu recenzowana książka jednak nie posiada, chociaż autor odsyła czytelnika do fragmentu tekstu opublikowanego w *Roczniku Diecezji Kaliskiej 2011*, w podrozdziale: *Dekanaty i parafie diecezji kaliskiej* (s. 56–59). Takiego jednak aneksu recenzowana monografia nie posiada. Autor powinien zarówno w swoim *Wstępie* do pracy, jak i w tym miejscu powołać się na liczącą aż 913 stron monografię: *Diecezja kaliska. Parafie – kościoły – kaplice. Przeszłość i teraźniejszość*, o której już wspominałem. Gdyby tej pozycji nie było, trzeba by recenzowane dzieło habilitanta ocenić bardziej krytycznie. Opis istniejących w diecezji sanktuariów jest wystarczający. Czytelnik nie skorzysta jednak z możliwości dotarcia do materiałów źródłowych, na które autor w przypisach się powołuje (np. s. 75, przypisy 17, 18 i 19; s. 76, przypis 24 itd.), bowiem nie znajdziemy ich w końcowej bibliografii.

Rozdział czwarty poświęcony został św. Józefowi – patronowi diecezji (s. 115–139). W tym przypadku dowiemy się o interpretacji patronatu diecezji, który nieco inaczej wymieniała bulla papieska z 1992 r. („Święta Rodzina”), a inaczej *breve* papieskie z 1993 r. („Św. Józef, Mążnek Maryi Dziewicy, Opiekun Zbawiciela”), chociaż na podstawie tekstów autor słusznie dowodzi, że „Jeden jest patron diecezji [...], św. Józef w Świętej Rodzinie, w swoich „relacjach do Maryi i Józefa” (s. 116). Dalej autor pisze o dziejach kaliskiego sanktuarium, pierwszej koronacji obrazu w 1783 r. w Rzymie i w 1796 r. w Kaliszu, pielgrzymkach kapłanów uratowanych za przyczyną św. Józefa z obozu koncentracyjnego w Dachau

(pierwsza miała miejsce 29 kwietnia 1947 r.), a wreszcie o najnowszych dziejach sanktuarium: ponownej koronacji obrazu, o diecezjalnym roku jubileuszowym i peregrynacji kopii obrazu po parafiach diecezji, o polskim studium józefologicznym itp. – jako o wydarzeniach rzeczywiście integrujących młodą diecezję.

Rozdział, który nieco mnie rozczarował, poświęcony miał być *Duchowieństwu i wiernym* (s. 141–174). Nie znalazłem tam jednak tak koniecznego opisu diecezjalnego prezbiterium, czy też jakiś zestawień statystycznych, ani też podobnych informacji o wiernych diecezji. Za to autor pisze w rozdziale o diecezjalnym seminarium duchownym, jego powołaniu w 1993 r. i inauguracji jego działalności w stolicy diecezji od 1997 r. (w ciągu 25 lat istnienia wyszło z niego 287 kapłanów). Jest tam również mowa o domach księży emerytów, o propozycjach różnych studiów dla wiernych, wreszcie o I Synodzie Diecezji Kaliskiej (2007–2009). Można było te rzeczy śmiało umieścić w rozdziale mówiącym o strukturze i zarządzie diecezji, tak jak to mamy w przypadku publikowanych przez wielu z nas roczników diecezjalnych (tak w książce pisze o tym w przypadku ich przeglądu na s. 223–226). Wreszcie ks. Kęszka pisze o zakonach, zgromadzeniach i instytutach życia konsekrowanego, których członkowie w większości cieszą się pewną niezależnością względem struktur diecezjalnych, wspierając posługę duszpasterską, edukacyjną i dobroczynną w diecezji. Kwestie poświęcone duchowieństwu diecezjalnemu rozwinąlbym, a sprawy dotyczące zakonów zawarł w osobnym rozdziale, podobnie jak w przypadku wiernych świeckich, co byłoby dobrym wprowadzeniem do całej posługi duszpasterskiej (zwyczajnej i nadzwyczajnej) oraz aktywności społeczno-religijnej, o czym autor pisze w dwóch kolejnych rozdziałach.

Rozdział szósty, zatytułowany: *Duszpasterstwo* (s. 175–206), to dobrze poprowadzony dyskurs dotyczący bardziej duszpasterstwa nadzwyczajnego niż zwyczajnego. Znajdziemy tam bardzo bogate passusy poświęcone obchodom roku jubileuszowego 2000, diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego, wreszcie zdania poruszające problematykę katechizacji w diecezji i przygotowania do niej silnej kadry katechetycznej (w łączności z warszawską uczelnią ATK, a później UKSW). Oprócz kwestii duszpasterstwa nadzwyczajnego (Krucjaty Eucharystycznej, Diecezjalnego Centrum „Pro Familia”, duszpasterstwa grup religijnych, szczególnie ministrantów, umieściłbym także kilka kwestii dotyczących służby Bożej i posługi sakramentalnej w diecezji. Autor mógł to śmiało uczynić, być może pisząc przez wiele lat do Watykanu coroczną statystykę *Annuus Census*, którą w gronie archiwistów kościelnych skrupulatnie opracowujemy także na potrzeby *Annuarium Statisticum Ecclesiae in Polonia*.

W przedostatnim rozdziale ks. Kęszka poruszył sprawy dotyczące *Aktywności religijno-społecznej w diecezji* (s. 207–241). W rozdziale tym znajdziemy wiele informacji o zrzesze-

niach i grupach religijnych, czyli to, co dotyczy właśnie wiernych świeckich i ich udziału w misji Kościoła kaliskiego. Jest także mowa o działalności *Caritas* Diecezji Kaliskiej, o inicjatywach związanych z ewangelizacją i funkcjonowaniem diecezji przy pomocy tak obecnych w przestrzeni publicznej mediów diecezjalnych: rozpowszechnianych wydawnictw prasowych, publikowanych periodyków naukowych, pozycji książkowych, roczników diecezjalnych, kalendarzy liturgicznych itp. Autor wie, jak ważnym nośnikiem treści, także w ewangelizacji, są media, dlatego nie zapomniał poświęcić kilku zdań diecezjalnemu Radiu „Rodzina” oraz diecezjalnym czasopismom i periodykom „Studiom Kaliskim” i „Opiekunowi” a wreszcie diecezjalnej stronie internetowej.

Rozdział ósmy, co wydaje się zabiegiem wręcz logicznym (bowiem ma on stanowić pewne podsumowanie kwestii, jakim autor poświęcił tyle uwagi w rozdziałach poprzednich) dotyczy *Wydarzeń integrujących diecezję* (s. 243–295). Jest tu mowa o wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II w Kaliszu, jaka miała miejsce 4 czerwca 1997 r. Autor bardzo dokładnie pisze o przygotowaniach do pielgrzymki, pracach organizacyjnych, przebiegu spotkania i o owocach papieskich odwiedzin. Ks. Kęszka skreślił również kilka słów o peregrynacji kopii Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej (2010–2011) i figury Matki Bożej Fatimskiej (w 1996 r.) oraz o żywej w diecezji Misji Miłosierdzia Bożego. Wnikliwy zapis kronikarski wszystkich wydarzeń zdradza odczytanie autora w tych kwestiach, co spowodowane było ułatwionym dostępem do cytowanych przez niego tak licznych źródeł.

W *Zakończeniu* (s. 297–299) autor raz jeszcze pisze o celu i zadaniach, jakie przyświecały mu w napisaniu monografii:

Opis dziejów diecezji kaliskiej, bogatej w tradycje kościelne; [przybliżenie sylwetek] pasterzy diecezji kaliskiej, duchowieństwa i wiernych świeckich, którzy u jej początków odegrali kluczową rolę; [przedstawienie] w sposób całościowy wymiaru administracyjno-strukturalnego diecezji kaliskiej z uwzględnieniem sieci parafialno-dekanalnej, miejsc kultu maryjnego i świętych pańskich, patronatu świętego Józefa nad diecezją, duchowieństwa oraz wydarzeń integrujących diecezję (s. 298).

Habilitant właściwie omawia, jakie kwestie poruszył w każdym z rozdziałów (poz. rozdziałem ósmym), które nie zawsze pokrywały się z zastosowanymi do nich tytułami. Jednocześnie wskazuje, że:

Praca niniejsza nie jest studium kompletnym i nie wyjaśnia dogłębnie wszystkich zagadnień związanych z dziejami diecezji kaliskiej (s. 298).

Walog naukowości potwierdza obszerna *Bibliografia* (s. 300–352). Pomimo tego, że „obejmuje ona [tylko] najważniejsze materiały wykorzystane w pracy”, to i tak liczy łącznie 827 pozycji (21 zespołów archiwalnych, 133 dokumenty i listy bpa Napierałay i ani jednego dokumentu bpa Janiaka, 140 dokumentów agend kurialnych, 554 publikacje zwarte i artykuły – chociaż jest tam również wiele źródeł i dokumentów kościelnych, np. dokumentów lub listów św. Jana Pawła II czy biskupów goszczących w Kaliszu). Pewien niedosyt wzbudza brak w niej wszystkich pozycji, na które autor w pracy się powoływał. Być może obawiał się, że ta część pracy zajmie nawet 1/3 objętości książki. Krytyczny aparat przypisów liczy aż 1022 jednostki, co dla właściwego tekstu daje średnią 3,5 przypisu na stronę. Brak ilustracji, map i zestawień statystycznych jest zauważalny, niemniej autor zamieszcza takie pomoce w innych pracach. Wydaje się, że zastosowany przez habilitanta koncept *Zarys dziejów* został z reżimem co do zapisanych stronic osiągnięty.

Autor nie uniknął błędów stylistycznych, jednak jest ich bardzo znikoma ilość. Dostyc sceptycznie podchodzę do nadużywania pisowni z dużej litery, która w dyskursie naukowym winna jednak mocniej trzymać się prawideł języka polskiego. „Ziemi Kaliskiej” jako dawnej nazwy geograficznej i historycznej nie pisałbym w cudzysłowie. W końcowej składni książki nagłówek dla rozdziału trzeciego nadal odnosi czytelnika do poprzedniego rozdziału. Trudno „zamieścić artykuł w Radiu Rodzina”, bowiem raczej radio wysyła w eter słowo, a nie pisane artykuły (chyba że na swojej stronie internetowej, s. 180). Autor dwukrotnie pisze, że „Biuro Caritas Diecezji Kaliskiej znajduje się przy ul. Prostej 1A” (s. 213 i 215). Praca poświęcona została 25-letnim, a nie „20-letnim dziejom diecezji” (s. 298). Czasami wybrzmiewa różny zapis pozycji (np. wywiadów), które również stanowią składową bibliografii (zob. s. 31, przypisy 23 i 24). Brakuje krótkich wstępów do poszczególnych rozdziałów, po których w podzielonych na mniejsze passusy paragrafach autor omawiałby kolejno następujące po sobie sprawy. Zapis pozycji *Cuda y laski za przyczyną y wzywaniem Mniemanego Oyca Jezusowego Józefa Świętego...* ks. Stanisława Kłossowskiego powinien nosić opis: wydany w Kaliszu w 1780 r., a zdaniem autora został wydany w „Lublinie w 2020 r.” (może to reprint ?, s. 117, przypis 6). Jest i kilka literówek (np. s. 154, przypis 57). Niemniej z zadowoleniem przyznaję, że jakość i styl prowadzonego dyskursu zdradza akrybię pracy autora i skrupulatność w tworzeniu tekstu, także w przypadku bardzo rozbudowanych przypisów.

Na szczęście aneksem do książki są jego liczne publikacje, do których się odwołuje, chociaż mógł o nich w konkretnym przypadku wspomnieć. I to właśnie dlatego monografię uważam za spełniającą wymóg rozprawy habilitacyjnej, pomimo jej licznych niedociągnięć i me-

metodologicznej nawet nieporadności w przypadku skonstruowanego planu. Jest to jednak tylko opinia recenzenta, który z uznaniem musi pogratulować autorowi rzetelnego podchodzenia do źródeł, unikania w dyskursie patosu i pochlebnych opinii, wnikliwości w konstruowaniu treści monografii i stylu jej napisania.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej

Jak sam autor pisze w *Autoreferacie*:

Owoc aktywności badawczej po uzyskaniu tytułu doktora stanowi: 9 książek i współautorstwo 2 [kolejnych pozycji], 23 artykuły naukowe, 2 recenzje, udział w 25 konferencjach, gdzie zostały wygłoszone referaty, przyczynki do dalszych tekstów lub sprawozdania. Ponadto w dorobku znajduje się redakcja lub współredakcja 13 monografii [łącznie 64 pozycje].

Patrząc na zamieszczone w *Wykazie* autora pozycje dostrzegam tam 9 pozycji książkowych, 13 monografii redakcyjnych i edycji źródeł, a także 16 artykułów naukowych i 5 kolejnych zgłoszonych do druku – łącznie 43 pozycje naukowe (często o ogromnej objętości) opublikowane przez autora po uzyskaniu doktoratu.

Tematem badawczym habilitanta w tymże okresie było przede wszystkim ukazanie dziejów diecezji kaliskiej, publikowanie do jej historii materiałów źródłowych i fragmentów znanych opracowań, a także działalność związana z rejestrowaniem najważniejszych wydarzeń, jakie miały miejsce w diecezji po 1992 r. Kolejny, moim zdaniem silny nurt w jego aktywności badawczej to kwestie dotyczące martyrologii duchowieństwa polskiego w latach okupacji niemieckiej. Znajdziemy tam wiele opracowań i artykułów naukowych, a także całe spektrum dotyczące promowania wiedzy o tym jakże bolesnym okresie z dziejów Kościoła w Polsce. Moim zdaniem stanowi on podstawowy argument, by uznać prawa autora do posiadania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Godne uwagi są prace biograficzne, łącznie z wydawanymi źródłami lub wspomnieniami do dziejów osób – kapłanów i świeckich, które w szczególny sposób zaznaczyły się w dziejach Kościoła i samej Ojczyzny na terenie Wielkopolski. Kolejnym polem badawczym jest propagowanie kultu św. Józefa Kaliskiego. Inne pozycje dotyczące historii parafii, sanktuariów, materiały dewocyjne i przewodniki po ważnych miejscach kultu w diecezji, wreszcie redakcje ksiąg pamiątkowych czy wydań jubileuszowych (o bardzo naukowym zacięciu i wprost idealnym sposobie wydania) uzupełniają zbiór jego prac, co jest zrozumiałe z charakteru pełnionych przez habilitanta w diecezji funkcji.

A. Pozycje książkowe

Autor w swoim dorobku zaprezentował łącznie 9 publikacji książkowych. W tym względzie trzeba najpierw wspomnieć o 4 pozycjach poświęconych ks. Wacławowi Blizińskiemu (1870–1944), którego habilitant wybrał do swojej dysertacji doktorskiej. Już rok po swojej obronie ks. Kęszka opublikował dysertację doktorską pod zmienionym nieco tytułem (jak było i w moim przypadku): *Ks. Wacław Bliniński (1870–1944)*, w *Wykazie* opisany jako: *Życie i dzieło Ks. Pralata Wacława Blizińskiego 1870–1944* (ss. 329). W 2015 r. autor opublikował krótką syntezę swojej pracy, bogato ilustrowaną, zatytułowaną: *Dzieło jednego życia. Książd pralat Wacław Bliziński 1870–1944* (Kalisz 2015, ss. 158), którą w 2020 r. ponownie opublikował w nieco poszerzonej wersji (Warszawa 2021, ss. 168). Ze względu na specyfikę wydania autor nie zastosował tutaj aparatu przypisów, podając jedynie najważniejszą bibliografię (w pierwszym przypadku raptem 16, a w drugim 32 pozycje). Pozycje z 2005 i 2006 r., które z pewnością opublikowane zostały jako materiał źródłowy i przyczynkowski do doktoratu, nie wydają się podlegać niniejszej recenzji.

W 2012 r. ks. Kęszka, wspólnie z Jerzym Aleksandrem Splittem opublikował pozycję książkową: *Kaliskie sanktuarium świętego Józefa*, wydaną w kaliskiej drukarni EDYTOR (Kalisz 2012, ss. 317). Wnikliwa lektura wcale nie wskazuje na popularyzatorski, lecz na naukowy charakter dzieła. W książce, liczącej 10 rozdziałów, przybliżono postać św. Józefa oraz kult, jakim patron ten cieszy się od wieków w kaliskim sanktuarium. Waleń naukowości posiadają z pewnością rozdziały drugi, trzeci i czwarty (s. 49–152) poświęcone dziejom Kalisza oraz kościoła Wniebowzięcia NMP, które jako sanktuarium przechowuje wśród swoich skarbów cudowny obraz Świętej Rodziny Kaliskiej. Rozdział piąty to spisane przez autorów świadectwa 74 cudów i łask doznanych za przyczyną św. Józefa. W tym względzie autorzy dają pierwszeństwo znanej pozycji ks. Kłosowskiego z 1780 r.: *Cuda i łaski...*, której tekst żywo przytaczają, odnotowując aż 60 cudownych przypadków (s. 153–192). Kolejne rozdziały posiadają waleń ważnej kroniki powojennych dziejów sanktuariów, które bogate są we wspomnienia czy wywiady, do których autorzy sięgają. Wręcz pożądany dla takiej pozycji jest krótki opis grupy księży – byłych więźniów KL Dachau, pielgrzymujących każdego roku do kaliskiego sanktuarium w podziękowaniu za ich uratowanie pamiętnego 29 kwietnia 1945 r. Pozycja naukowa nie posiada przypisów, niemniej na końcu zamieszczono „wybraną” bibliografię (łącznie 163 pozycje). Dobrze wydane dzieło zachęca do lektury poprzez swoją szatę graficzną.

Podobny walor naukowy ma kolejna pozycja książkowa, wydana również z Jerzym Aleksandrem Splittem: *Sanktuaria maryjne diecezji kaliskiej* (Kalisz 2012, ss. 296). W tym przypadku autorzy, po krótkim wprowadzeniu, metodą leksykograficzną przybliżają koronowane wizerunki Matki Bożej z terenu diecezji kaliskiej (13 takich sanktuariów, rozdział 3), a w dalszej kolejności przybliżają 16 dalszych sanktuariów maryjnych (rozdział 4) i w sposób już skrótowy 65 innych miejsc kultu maryjnego (rozdział 5).

Autor chętnie podejmuje temat dziejów poszczególnych parafii. W tym względzie poprawnie stosuje naukowy ton swojego dyskursu, nie zapominając o wymogach, jakie takie prace winny się charakteryzować (krytyczny aparat przypisów, bibliografia, zestawienia statystyczne, wykazy, kalendarium dziejów itp.). Już w 2008 r. ks. Kęszka opublikował *Dzieje Parafii pw. Narodzenia NMP w Chelmcach* (Kalisz 2008, ss. 153), 3 lata później – *Dzieje parafii pw. Wszystkich Świętych w Liskowie. Jubileusz 100-lecia konsekracji kościoła* (Kalisz 2011, ss. 161), a w 2024 r. – *Dzieje parafii Dębe...* (Kalisz 2024, ss. 100). Ta ostatnia pozycja nie jest wymieniona w spisie osiągnięć naukowych, niemniej autor wspomina o niej w swoim *Autoreferacie* (s. 18).

W grupie prac biograficznych trzeba wymienić pozycję popularnonaukową poświęconą bł. Franciszkowi Stryjasowi (*Błogosławiony Franciszek Stryjas*, Szczytniki 2017, ss. 94) – nauczycielowi zamordowanemu w lipcu 1944 r. za nauczanie polskich dzieci pacierza i katechizmu, jednemu ze 108 polskich błogosławionych męczenników II wojny światowej. W materiałach źródłowych (tj. kolejnej grupie prac zwartych, ale omówię je już teraz) znajdziemy kilka ciekawych pozycji: *Maria Szymanowska we wspomnieniach uczniów, wychowanków i przyjaciół* (Kalisz 2010, ss. 86) oraz *Ks. prałat Józef Sieradzan (1912–1996)*, której tekst opublikował jako redaktor wraz z 4 innymi autorami (Kalisz 2009, ss. 210). Cenną pozycją jest *Eucharystia w KL Dachau* (Kraków 2016, ss. 232), będąca autorską kompilacją wspomnień polskich księży – byłych więźniów obozu. W czterech rozdziałach, które porządkują chronologię obozowego piekła (wybuch wojny i eksterminacja duchownych, aresztowanie i uwięzienie, spotkania z Bogiem w KL Dachau, Eucharystia sprawowana w obozie) autor zestawia 29 tekstów – wspomnień obozowych, tworząc jakby wspólną relację tych, którzy przeżyli piekło obozu. Prezentowane przez autora relacje mają za cel ukazanie Bożej opieki nad więźniami oraz złożonego przez kapłanów, będącymi nie tylko numerami obozowymi, świadectwa wiary. Taki sam cel przyświecał wydaniu przez habilitanta (wspólnie z Krystyną Splitt) *Okruchów wojennych wspomnień*, autorstwa ks. Leona Poprawy (Kalisz 2017, ss. 137).

Ks. Kęszka jest pomysłodawcą lub współpomysłodawcą dwóch serii wydawniczych, gdzie publikował swoje monografie. Pierwszą z nich jest „Książnica Diecezji Kaliskiej”, a drugą „Materiały do Dziejów Diecezji Kaliskiej” (od 2008 r.).

B. Redakcje i edycje źródeł

Cenną pozycją są opracowane przez ks. Kęszkę *Źródła i materiały do historii Kościoła – Calissiana* (Kalisz 2010, ss. 116). Znajdziemy tutaj przedruki fragmentów prac historyków, którzy w jakimś aspekcie opisywali dzieje Kalisza i miejscowości wchodzących w skład dzisiejszej diecezji kaliskiej. Co ciekawe, autor unika przytaczania dawnych źródeł, a oddaje strony swojej książki opracowaniom znanych historyków. To z pewnością ważny przyczynek do napisania w przyszłości dziejów Kościoła na Ziemi Kaliskiej od czasu chrystianizacji do współczesności. Autor nie tworzy tutaj syntezy lecz jak wnikliwy kronikarz i archiwista porządkuje to, co napisali inni w tym temacie. Zasób źródłowy pojawia się dopiero w przypadku przytaczania tekstów z przełomu XIX i XX w. Łącznie uzyskujemy zbiór 39 tekstów oraz dobrze opracowane kalendarium. Zastosowane w tekście pytania do tekstu zdradzają celowość powstania dzieła jako materiały pomocnicze dla nauczycieli i studentów do ich pracy naukowej.

W grupie „Materiałów do Dziejów Diecezji Kaliskiej” znalazło się kilka pozycji redakcyjnych. Są nimi zbiory artykułów dotyczących dziejów kościelnych diecezji kaliskiej, wraz z zaprezentowaniem źródeł dla diecezji od 1992 r., czy też pozycje o najważniejszych wydarzeniach w pierwszych latach jej funkcjonowania: *Przynależność diecezjalna Ziemi Kaliskiej* (Kalisz 2009, ss. 107); *Święty Józef. Patron diecezji, miasta i jego kaliskie sanktuarium* (Kalisz 2009, ss. 196); *Jan Paweł II w Kaliszu – 4 czerwca 1997 r.* (Kalisz 2008, ss. 107).

Redakcje książek są często niełatwą pracą, jaką podejmuje się wykonać dana osoba, a w tym przypadku również i habilitant. W jego dorobku jest kilka takich monografii, które autor zalicza do grupy publikacji jubileuszowych i rocznicowych związanych z diecezją kaliską. W grupie tej za wartościową uznaję publikację: *Diecezja Kaliska. Parafie – kościoły – kaplice. Przeszłość i teraźniejszość*, wydaną przez Kurię Diecezji Kaliskiej (Kalisz 2016, ss. 913). Pozycję tę habilitant wydał wspólnie z ks. prof. Michałem Kielingiem. Wyraźnie widać, że to właśnie ta książka wpisuje się w główne dzieło habilitanta, podlegające ocenie recenzyjnej i jakby do którego wydaje się że odsyła sam autor. We wprowadzeniu do monografii: *Z historii Kościoła na Ziemi Kaliskiej* (s. 5–43) znajdziemy zarys dziejów terenów tworzących dzisiejszą diecezję, czyli to, czego tak brakuje w pierwszym rozdziale monografii. Dalej natrafimy na mapy i tabele, które pozwalają zobrazować sieć dekanalną i parafialną

diecezji (o czym autor pisze z kolei w rozdziale trzecim). To ogromne dzieło jest moim zdaniem właśnie takim uzupełnieniem tego, czego brakuje w monografii w rozdziale będącym: *Zarysem dziejów*. Wypracowany metodą leksykograficzną katalog wszystkich parafii diecezji kaliskiej, zawierający krótki zarys ich dziejów, najważniejsze informacje o ich funkcjonowaniu, a wreszcie dokładną bibliografię, ze szczególnym uwzględnieniem archiwaliów przechowywanych w Archiwum Diecezji Kaliskiej i w poszczególnych archiwach parafialnych, jest tym poszukiwanym przeze mnie w rozdziałach pierwszym i trzecim aneksem, który śmiało może być określony dopełnieniem kompletnym.

Kolejną pracą redakcyjną jest jubileuszowa księga pamiątkowa, poświęcona bpowi kaliskiemu Stanisławowi Napierale: „*Aby mieli życie*”. W służbie Bogu, Kościołowi, społeczeństwu (Kalisz 2011, ss. 604). Razem z trzema innymi współredaktorami ks. Kęszka opracował pozycję, której kanon i metodologia są powszechnie znane historykom Kościoła. Niejeden z nas był redaktorem właśnie takiej pozycji poświęconej pasterzom swoich diecezji. W tym konkretnym przypadku księga jubileuszowa składa się z 3 części poświęconych: osobie pierwszego biskupa kaliskiego, św. Józefowi – patronowi diecezji kaliskiej i różnym aspektom życia duchowego. Na niniejszą pozycję składa się 36 całościowych tekstów-rozdziałów, w tym 2 autorstwa ks. Kęszki: *Peregrynacja kopii obrazu św. Józefa Kaliskiego w diecezji kaliskiej* (s. 99–110) i *Idee fixe pracy organicznej w Wielkopolsce* (s. 445–457). Dokładnie 6 lat później ukazała się kolejna pozycja pod redakcją ks. Kęszki: „*Dobroć Pana Boga naszego niech będzie nad nami*” (Kalisz 2017, ss. 524), wydana z okazji jubileuszu 25-lecia diecezji kaliskiej. W grupie 31 tekstów 4 z nich są owocem pracy habilitanta: *Biskupi diecezji kaliskiej 1992–2017* (s. 33–40); *Diecezja kaliska 1992–2017. Kalendarium wybranych wydarzeń* (s. 41–86); *Ingres bpa Edwarda Janiaka do katedry kaliskiej* (s. 105–112); *Misje Miłosierdzia Bożego w diecezji kaliskiej* (s. 121–128). Uzupełnieniem wymienionych pozycji redakcyjnych jest opracowanie poświęcone Akcji Katolickiej w diecezji kaliskiej w dwudziestym roku jej działalności: *Z perspektywy 20-lecia. Akcja Katolicka Diecezji Kaliskiej 1995–2015* (Kalisz 2016, ss. 246). Wspólnie ze Zbigniewem Trybułą ks. Sławomir napisał monografię, będącą relacją liderów oddziałów parafialnych i duszpasterzy w dziele zaangażowania świeckich w „realizacji celu apostołskiego Kościoła” (s. 3). Siłą rzeczy książka nie posiada ani przypisów, ani bibliografii, stając się sama po latach źródłem do dziejów Akcji Katolickiej w diecezji.

W grupie pozycji poświęconych dziejom poszczególnych parafii znajduje się także książka redakcyjna o dziejach parafii w Chełmcach: *Dziedzictwo wiary i kultury parafii pw. Narodzenia NMP w Chełmcach* (Kalisz 2008, ss. 225). Czas jej powstania to początki kariery nauko-

wej ks. Kęszki po uzyskaniu stopnia doktora. Wspólnie z s. Bożeną Anną Flak udało mu się zebrać bliskie ze sobą tematycznie teksty 14 autorów o parafii i kulcie znajdującego się tam cudownego obrazu Matki Bożej Chełmckiej, które wydano z okazji koronacji wizerunku, jaka miała miejsce 7 września 2008 r. Ks. Kęszka jest również autorem rozdziału wprowadzającego, poświęconego dziejom parafii w Chełmcu (s. 17–30).

C. Artykuły naukowe i teksty popularyzujące naukę

Walorem owocnej pracy naukowej są artykuły publikowane w czasopismach i periodykach szczególnie punktowanych. Spośród 16 artykułów, jakie udało się habilitantowi opublikować po doktoracie, są teksty zbliżone tematycznie do recenzowanych wcześniej prac zwartych. W tym względzie mogę jedynie w sposób syntetyczny wymienić, że autor opublikował je w 11 czasopismach naukowych, w tym 4 punktowanych i znajdujących się na liście MNiSW: „Polonia Maior Orientalis” (100 pkt.), „Studia Pelplińskie” (70 pkt.), „Ateneum Kapłańskie” (40 pkt.) i „Studia Włocławskie” (20 pkt.). Kolejnych 5 artykułów czeka na opublikowanie również w czasopismach punktowanych. Tylko jeden artykuł autor opublikował w języku obcym: *Das Gedenken an den Tag des Martyriums der polnischen Geistlichkeit im Jahr 2018* („The Person and the Challenges. The Journal of Theology, Education, Canon Law and Social Studies Inspired by Pope John Paul II” 9 (2019), nr 2, s. 245–248). Ufam, że po uzyskaniu habilitacji niedogodność w pisaniu i zarazem trudność w zgłaszaniu tekstów zostanie usunięta.

Autor w *Wykazie* pominął druki popularyzujące wiedzę, niemniej wydaje się, że również jest ich sporo, skoro przywołuje tutaj współpracę z diecezjalnymi periodykami: „Oknem Wiary”, „Opiekunem” i „Kwartalnikiem Diecezjalnym”. Sporych rozmiarów jest załącznik prezentujący udział autora w konferencjach naukowych, spotkaniach autorskich, jubileuszach i konkursach, które niejednokrotnie sam inaugurował. Doszukałem się również modlitewników i druków okolicznościowych: *Nawiedzenie Matki Bożej Dębskiej w rodzinach* (Dębe 2019, ss. 36); *Święty Józefie, opieką swoją nas chroń. Krótka historia opieki św. Józefa Kaliskiego* (Kalisz 2021, ss. 130). Interesująco przedstawia się wykonana przez habilitanta prezentacja multimedialna: *Spotkania z Bogiem w obozie koncentracyjnych Dachau* (płyta CD). Ks. Kęszka obecny jest także na platformach internetowych, gdzie zamieszcza wygłoszone przez siebie prelekcje lub konferencje popularyzujące wiedzę głównie z zagadnień dotyczących dziejów Kościoła kaliskiego oraz tematyki związanej z martyrologią duchowieństwa polskiego w latach II wojny światowej.

4. Omówienie pozostałej aktywności dydaktyczno-naukowej

Odnosnie postępowania habilitacyjnego ustawa z 2018 r., regulująca w tej kwestii wszystkie wymogi i określająca jasno przepisy, wskazuje, że oprócz zaprezentowanych przez autora dzieł, będących owocem działalności naukowo-badawczej, habilitant potrafi wykazać się działalnością naukową w jej szerszych kręgach. W latach 2007–2020 ks. Kęszka pracował jako archiwista w Kurii Diecezji Kaliskiej w Kaliszu. W tym czasie udało mu się uporządkować zgromadzone materiały pochodzące z zasobów archiwów kościelnych diecezji ościenych (częstochowskiej, gnieźnieńskiej, opolskiej, poznańskiej, wrocławskiej i wrocławskiej) przekazanych do Kalisza. Owocem tej pracy jest stworzony przez niego *Katalog Archiwum Kurii Diecezji Kaliskiej*, wydany w maszynopisie w 2017 r. Liczy on 231 stron wydruku i porządkuje zbiór liczący ponad 3 tys. jednostek archiwalnych, które zostały przejęte i włączone do archiwum kurialnego: *Akta lokalne parafii, Akta personalne duchownych, Duplikaty ksiąg metrykalnych* (zespoły V–VII). Wydaje się, że katalogowanie zbioru wciąż jeszcze trwa, bowiem nie posiada on nowych sygnatur, które ułatwiałyby późniejszą kwerendę. Z tego też powodu w pracach ks. Kęszki brak sygnatur przy podawaniu źródeł chociażby w przypadku recenzowanej monografii: *Diecezja Kaliska w latach 1992–2017. Zarys dziejów*. Przekazany do recenzji *Statut archiwum* to kolejny owoc pracy habilitanta. Nie inaczej jest przy lekturze opisującej jego aktywność w organizowaniu konferencji naukowej, czy też dnia pamięci księży więzionych w KL Dachau, upamiętniania martyrologii duchowieństwa polskiego w latach II wojny światowej, a także propagowania kultu św. Józefa Kaliskiego.

Habilitant posiada doświadczenie w pracy dydaktycznej. W tym względzie w latach 2007–2021 prowadził wykłady ze studentami w formie wykładów lub ćwiczeń w Seminarium Duchownym Diecezji Kaliskiej (afiliowanym do Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu) i w Kolegium Teologicznym Diecezji Kaliskiej (afiliowanym do Wydziału Teologicznego UKSW w Warszawie). Pracę naukowo-badawczą kontynuuje obecnie jako adiunkt badawczy Instytutu Interdyscyplinarnych Badań Historycznych w Uniwersytecie Kaliskim im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego. Charakter zleconych mu zajęć stwarzał wiele dogodności w prowadzeniu studentów jako promotor [sądzę, że posiłkowy] przy pisaniu prac licencjackich i magisterskich, niemniej nie wykazał w tymże przypadku żadnego osiągnięcia w tejże kwestii.

Ks. Kęszka może wykazać się licznymi inicjatywami dotyczącymi popularyzowania wiedzy historycznej wśród uczniów szkół podstawowych i średnich, a także szkół wyższych, wreszcie wśród licznego grona osób biorących udział w projektach, konferencjach, wysta-

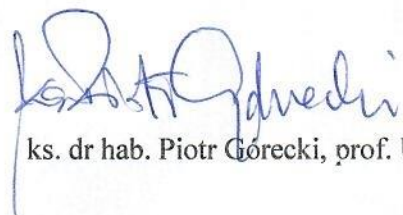

wach czasowych, spotkaniach edukacyjnych, ekspozycjach i odczytach. Trudno byłoby wymienić wszystkie te inicjatywy, niemniej z uznaniem należy ocenić praktyczne zacięcie autora, którego aktywność naukowa nie zatrzymuje się jedynie na kwestiach naukowo-teoretycznych. Również i ten walor przekonuje mnie do wydania pozytywnej oceny w postępowaniu habilitacyjnym wnioskującego.

5. Wniosek końcowy

Po wnikliwym przeanalizowaniu osiągnięcia naukowego zaprezentowanego przez ks. dr. Sławomira Kęszkę, a także po lekturze pozostałego dorobku naukowego postuluję o dopuszczenie wnioskującego do dalszych procedur na drodze nadania tytułu doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych w dyscyplinie nauki teologiczne. Specyfika badań habilitanta może i jest dosyć wąska, bowiem dotyczy dziejów Kościoła w Polsce, szczególnie dziejów diecezji kaliskiej przed i po jej erygowaniu. Wiedza ta jest jednak ogromna, którą ks. Kęszka nabył jako i dydaktyk w kaliskich uczelniach wyższych, ale i także jako archiwista – twórca katalogów archiwalnych i statutu Archiwum Diecezjalnego w Kaliszu. Odnośnie głównego dzieła mam trochę wątpliwości co do planu i metodologii zastosowanej w dziele, ale nie mam ich odnośnie innych monografii, stanowiących *Aneks do Zarysu dziejów diecezji kaliskiej*. Ks. Kęszkę cenię również odnośnie prezentowania wyników swoich badań w sposób jak najbardziej praktyczny. Od lat historycy Kościoła zdają sobie sprawę z tego, że od czasu, kiedy uczelnie wyższe przestały być „agorą” współczesnego świata, trzeba z wynikami swoich badań naukowych iść także do konkretnych wspólnot i środowisk. Tak czy nie ks. Sławomir Kęszka. Wymierne wyniki rozpoczętych i kontynuowanych przez niego inicjatyw owocują nie tylko dobrymi publikacjami, ale również i prelekcjami, organizowanymi konferencjami (także popularno-naukowymi), wystawami i konkursami, a wreszcie zauważalną obecnością w przestrzeni medialnej. Z tego powodu, biorąc pod uwagę wytyczne stawiane odnośnie kryteriów w ocenie osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jakie podano w Ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z 20 lipca 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 1668; rozdz. 3, art. 218–226), wnioskuję, aby przychylić się do nadania wnioskodawcy stopnia doktora habilitowanego.

Opole, 31.01.2025 r.

ks. dr hab. Piotr Górecki, prof. UO